

СТОЛИЧНА ОБЩИНА СТОЛИЧЕН ОБЩИНСКИ СЪВЕТ

1000 София, ул. Московска №33, Тел: 02 93 77 591,

Уебсайт: council.sofia.bg

ДО
Г-Н ЦВЕТОМИР ПЕТРОВ,
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
СТОЛИЧЕН ОБЩИНСКИ
СЪВЕТ

ДОКЛАД

от

**Емилия Ангелова, Пламена Терзирагева-Велкова, Симеон Ставрев,
Димитър Христов Петров – общински съветници в Столичен
общински съвет, Надежда Бобчева – заместник-кмет по
направление "ЗЕЛЕНА СИСТЕМА, ЕКОЛОГИЯ И ЗЕМЕПОЛЗВАНЕ"**

Относно: Изменение на "Механизъм с оперативни мерки за намаляване на замърсяването на въздуха на територията на Столична община", приет с Решение №21 по Протокол № 46 от 25.01.2018 г. , допълнен с Решение № 855 по Протокол № 66 от 6.12.2018 г. на СОС, допълнен с Решение № 524 по Протокол № 80 от 25.07.2019 г., последно изменен с Решение №641 по Протокол № 25 от 17.12.2020 г. на СОС

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,

Мръсният въздух е един от основните системни проблеми на София, а борбата със замърсяването е сред ключовите приоритети на Столична община. Основен оперативен документ, който дефинира мерките, свързани с превенцията на здравните рискове за гражданите, както и с намаляване на замърсяването, е т.нар. "Механизъм с оперативни мерки за намаляване на замърсяването на въздуха на територията на Столична община".

След направен анализ на изпълнение на мерките, заложи в сега действащия механизъм, се установи, че тяхната ефективност **не съответства** на публичните очаквания за справяне със замърсения въздух в София. Всеобщото мнение е, че Столичната община би могла да бъде много по-активна в прилагането на повече и по-конкретни мерки, които в разумни срокове да дадат положителен за качеството на атмосферния въздух резултат. Това е наложително предвид **сериозните последици за здравето**, до които води продължителното излагане на високи нива на замърсяване с ФПЧ (2,5 и 10 микрона). Те включват болести на **сърдечно-съдовата система, рак на белия гроб, хронични и остри респираторни заболявания** и др. По данни на Световната здравна организация, България се нарежда на **челните места в света по смъртност**, причинена от замърсяване на въздуха¹ с 217,3 смъртни случая на 100 000 души. Отнесено към Столичната община, данните показват потенциална годишна смъртност от 2880 души. Това е тежък социален данък, който нашето общество трябва да спре да плаща. Трябва да се обърне сериозно внимание и на факта, че към този момент Столичната община **не взема предвид** при изпълнението на мерки за намаляване на замърсяването, концентрациите на ФПЧ 2.5. Също по данни на Световната здравна организация, именно тези фини прахови частици водят до по-сериозни увреждания на здравето и трябва да бъдат третирани с особено внимание.² **Най-уязвими към последиците от мръсния въздух са хората с респираторни и сърдечно-съдови проблеми, децата и възрастните хора.**

Във връзка с гореизложеното, настоящият доклад предлага промени на действащия механизъм в няколко основни направления:

1. Определяне на нови по-ниски диапазони на замърсяване, съобразени с препоръките на Световната здравна организация от 2021 година – с цел навременни мерки и намаляване на здравния риск;
2. Включване в Механизма на данни за замърсяване с ФПЧ 2.5 като индикатор на по-финните прахови частици, които са и по-опасни за човешкото здраве;
3. Подобрене на системата за мониторинг на качеството на въздух, вкл. интеграцията на допълнителни данни от станции и сензори, собственост на Столична община, както и такива, принадлежащи на физически и юридически лица;

¹ <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/255336/9789241565486-eng.pdf;jsessionid=3D6A5308458726293CA0560A2B7D5D49?sequence=1>

² http://www.euro.who.int/_data/assets/pdf_file/0006/189051/Health-effects-of-particulate-matter-final-Eng.pdf

4. Повишаване на ефективността на Механизма чрез допълнение на заложените за изпълнение мерки при повишени нива на замърсяване;
5. Отпадане на раздел I от Приложение №1 с цел по-висока оперативност на механизма и избягване на разминаване с други нормативни и стратегически документи на Столична община, свързани с качеството на въздуха.

Важно е да се уточни, че мерките, заложи в Механизма, са само една част от решението, което служи като инструмент за реакция при констатирано замърсяване. **В тази връзка Столичната община следва да ревизира и подобри комплексната си програма с дългосрочни мерки, нейното изпълнение и отчитане, което да доведе до трайно справяне със замърсяването на въздуха.**

Мотиви по т. 1

Сега действащият Механизъм предвижда мерки при прогноза за превишение или при реализиране на Средноденонощните норми (СДН) на замърсяване с ФПЧ10 в следните диапазони:

- До 50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$
- От 51 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ до 100 $\mu\text{g}/\text{m}^3$
- От 101 до 150 $\mu\text{g}/\text{m}^3$
- От 151 до 200 $\mu\text{g}/\text{m}^3$
- Над 200 $\mu\text{g}/\text{m}^3$

Дефинирането на 5 диапазона със съответните стойности възпрепятства адекватното въвеждане на мерки за намаляване на замърсяването. Погрешно е да се смята, че най-строгите мерки трябва да се случват едва при регистриране на замърсяване от над 200 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, т.е. четири пъти над опасната за здравето на хората граница. В Насоките за качество на въздуха във връзка с ФПЧ на Световната здравна организация³ освен насоки са дефинирани и междинни нива. Те се залагат като постепенни стъпки за прогресивно намаляване на замърсяването на въздуха и са предназначени за райони, където замърсяването е високо. Тези нива насърчават преминаването от високи концентрации на замърсители на въздуха, които имат сериозни последици за здравето, към по-ниски концентрации на замърсителите на въздуха. Световната здравна организация е определила тези нива в следния диапазон за СДН (24 часово измерване):

Предвид гореизложеното, с настоящия доклад се предлага определянето на нови диапазони на замърсяване, съобразени с препоръките на Световната здравна организация от 2021 година, които да позволят навременни мерки преди

³ <https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/345329/9789240034228-eng.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

достигането на критични нива на замърсяване и съответно при увеличен здравен риск. Предложението е те да бъдат:

За концентрации на ФПЧ10:

- До $45\mu\text{g}/\text{m}^3$
- От $46\mu\text{g}/\text{m}^3$ до $75\mu\text{g}/\text{m}^3$
- От $76\mu\text{g}/\text{m}^3$ до $100\mu\text{g}/\text{m}^3$
- От $101\mu\text{g}/\text{m}^3$ до $150\mu\text{g}/\text{m}^3$
- Над $150\mu\text{g}/\text{m}^3$

За концентрации на ФПЧ 2.5:

- До $15\mu\text{g}/\text{m}^3$
- От $16\mu\text{g}/\text{m}^3$ до $37.5\mu\text{g}/\text{m}^3$
- От $38\mu\text{g}/\text{m}^3$ до $50\mu\text{g}/\text{m}^3$
- От $51\mu\text{g}/\text{m}^3$ до $75\mu\text{g}/\text{m}^3$
- Над $75\mu\text{g}/\text{m}^3$

При предложените нови нива за изминалата 2023 година има 25 дни с превишения над $45\mu\text{g}/\text{m}^3$ за ФПЧ10.

Мотиви по т. 2

До този момент Столичната община не е вземала предвид замърсяването с ФПЧ 2.5 (по-финни частици от ФПЧ10) при активирането на мерките, заложи в Механизма. ФПЧ 2.5 са по-финни частици от ФПЧ 10 и представляват доказано по-висок риск за човешкото здраве. Именно затова изключването им от настоящия механизъм е сериозен пропуск и дефицит в Механизма, който трябва да бъде преодолян. Предлагаме освен ФПЧ 10 и ФПЧ 2.5 да започнат да се проследяват и нивата на азотен диоксид (NO_2), които да бъдат включени и при изработването на последващи политики за борба с мръсния въздух. Излагането на високи нива на азотен диоксид може да влоши здравето на хора с дихателни проблеми и увеличава риска от развитие на респираторни заболявания. Нивата на ФПЧ 10, ФПЧ 2.5 и азотен диоксид са заложи и като ключов индикатори, които СО трябва да следи и съответно да намали съгласно новата европейска Директивата относно качеството на атмосферния въздух, приета на 14 октомври 2024 година.

Мотиви по т.3

Съгласно чл. 20. ал. 2 от Закона за чистотата на атмосферния въздух – Общинските органи, съгласувано с министъра на околната среда и водите, могат да изграждат местни системи за наблюдение и контрол на качеството на атмосферния въздух в райони на тяхната територия.

В момента данните за качеството на въздуха са достъпни през различни платформи и източници, което създава предпоставки за непълнот, хаос и липса на цялостен поглед над замърсяването. Столична община има достъп до данните от следните измервателни уреди:

- 6 автоматични станции на ИАОС (5 градски и 1 извънградска)
- Мобилна автоматична станция на Столична община
- 2 автоматични измервателни станции по проекта LIFE-IP CLEAN AIR
- 22 сензорни станции по проекта AIRTHINGS

С цел по-добра видимост и реакция предлагаме всички тези данни да бъдат обединени в една обща платформа и на тяхна база да се предприемат мерки, предложени по-долу. Предлагаме и интеграцията към платформата с данни от наличните сензорни станции към гражданската инициатива AirBG.info (около 500 броя сензора на територията на Столична община). Целта е да обединим усилия и да използваме всичката налична информация за качеството на въздуха за предприемане на по-добри и навременни действия при замърсяване, както и да имаме повече информираност относно качеството на атмосферния въздух. Към наличната система за мониторинг на общината се числят и 22 сензорни станции по проект AIRTHINGS, финансиран от Европейския съюз по Програма "Балкани – Средиземно море (2014 – 2020)". Сензорите са инсталирани в края на 2019 година, но завършеният през септември 2024 година технически одит установява отклонения от над 12 пъти спрямо данните от автоматичните станции и определя данните от сензорите като "ненадеждни". Затова предлагаме данните от сензорите AIRTHINGS да не бъдат използвани за активация на мерките, заложи в настоящия Механизъм.

Предлагаме при замърсяване с ФПЧ10 и ФПЧ 2.5 мерките да се задействат при: Надвишени стойности при поне 2 от 8 автоматични измервателни станции (5 градски автоматични станции на ИАОС, 1 мобилна станция на Столична община и 2 автоматични станции по проекта LIFE-IP CLEAN AIR). Извънградската станция на ИАОС (на Копитото) се използва за фонова станция и следва да бъде изключена от взимането на решения, свързани с настоящия Механизъм.

Следващите стъпки са 1) Агрегирането на наличните данни на обща платформа, запазвайки информация за източника на данни с цел разработване на пълен аналитичен модул, 2) Автоматизирането на система за известяване при завишения, 3) Разработването и въвеждането на статистически прогнозен модел на база на всички съществуващи данни от станциите на ИАОС и от сензорите на CO и 4) Разширение на мониторинговата система чрез включване на повече точки за мерене.

Мотиви по т.4

Дефинираните в момента мерки за намаляване на замърсяването на въздуха показват недостатъчна ефективност, а фокус върху замърсяването от битово отопление на практика липсва. Това налага промяна и допълнение на списъка с мерки, както и промяна на факторите, които обуславят тяхното влизане в сила, не само с оглед предложената в т.1 промяна на диапазоните на замърсяване, но и с цел по-висока ефективност и превенция. С цел по-добра четимост, предложените нови мерки и редакции на съществуващи са подробно разписани по-долу.

НАСТОЯЩ ТЕКСТ	✘	ПРЕДЛОЖЕНА ПРОМЯНА	✔
1. При прогноза за СДН на ФПЧ10 до 50 µg/m ³ - не се предприемат допълнителни действия, тъй като нормата е спазена.		1. При прогноза за СДН на ФПЧ10 до 45 µg/m ³ и на ФПЧ 2.5 до 15 µg/m ³ на поне 7 от 8 автоматични измервателни станции (АИС) за един ден: - не се предприемат действия, тъй като нормата е спазена.	

НАСТОЯЩ ТЕКСТ	✘	ПРЕДЛОЖЕНА ПРОМЯНА	✔
2. При прогноза за превишение или при реализиране на превишения на СДН на ФПЧ10 от 51 до 150 µg/m ³ на поне две градски автоматични измервателни станции за един ден: а) СО предприема призив към гражданите да не използват МПС, а обществен транспорт б) СО предприема призив към гражданите, използващи твърдо гориво за битово отопление, за преминаване, при възможност, към алтернативно отопление (когато е приложимо) в) СО предприема оросяване и допълнително машинно метене и миене, когато атмосферните условия позволяват г) Столичен инспекторат предприема извънредни проверки за контрол на промишлени, транспортни и битови източници за замърсяване с прахови частици д) Столичен инспекторат и дирекция "Общински строителен контрол" предприемат проверки на строителните обекти, генериращи емисии		2. При прогноза за превишение или при реализиране на превишения на СДН на: - ФПЧ10 от 46 до 75 µg/m ³ и/или - ФПЧ 2.5 от 16 до 37.5 µg/m ³ на поне 2 от 8 автоматични измервателни станции (АИС) за един ден: а) СО информира гражданите да не използват автомобили, а обществен транспорт; б) СО информира гражданите, използващи твърдо гориво за битово отопление, да преминат към алтернативно отопление и предупреждава за извънредни проверки и засилен контрол на незаконно горене. в) СО увеличава с 15% машинното метене и миене освен в случаи на неблагоприятни метеорологични условия като снеговалеж, гъжд и/или градуси под 0. Графикът на дейностите се публикува на сайта на СО и на отделните районни администрации, в които се планират дейностите. г) Столичният инспекторат, КАТ и Общинска полиция предприемат извънредни проверки	

	за контрол на промишлени, транспортни и битови източници на замърсяване с прахови частици.
--	--

НАСТОЯЩ ТЕКСТ	✘	ПРЕДЛОЖЕНА ПРОМЯНА	✔
<p>3. При прогноза за превишение или при реализиране на превишения на СДН на ФПЧ10 от 151 до 200 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ на поне две градски автоматични измервателни станции за един ден:</p> <p>а) СО предприема призив към гражданите да не използват МПС, а обществен транспорт</p> <p>б) СО предприема призив към гражданите, използващи твърдо гориво за битово отопление, за преминаване, при възможност, към алтернативно отопление (когато е приложимо)</p> <p>в) СО предприема оросяване и допълнително машинно метене и миене, когато атмосферните условия позволяват</p> <p>д) Столичен инспекторат предприема извънредни проверки за контрол на промишлени, транспортни и битови източници за замърсяване с прахови частици</p> <p>е) Столичен инспекторат и дирекция "Общински строителен контрол" предприемат проверки на строителните обекти, генериращи емисии</p> <p>ж) Столична община създава организация за безплатно паркиране на МПС в буферните паркинги към станциите на метрото.</p>		<p>3. При прогноза за превишение или при реализиране на превишения на СДН на:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ФПЧ10 от 76 до 100 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ и/или - ФПЧ 2.5 от 38 до 50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ <p>на поне 2 от 8 автоматични измервателни станции (АИС) за един ден:</p> <p>Мерки от а) до г) и</p> <p>д) Столичният инспекторат и Дирекция "Общински строителен контрол" предприемат поне 50 извънредни проверки на строителните и други замърсяващи обекти, в рамките на деня.</p>	

НАСТОЯЩ ТЕКСТ	✘	ПРЕДЛОЖЕНА ПРОМЯНА	✔
<p>4. При прогноза за превишение на СДН на ФПЧ10 над 200 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ на поне две градски автоматични измервателни станции за един ден, могат да се предприемат, заедно или поотделно, следните мерки:</p> <p>а) СО предприема призив към гражданите да не използват МПС, а обществен</p>		<p>4. При прогноза за превишение или при реализиране на превишения на СДН на:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ФПЧ10 от 101 до 150 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ и/или - ФПЧ 2.5 от 51 до 75 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ <p>на поне 2 от 8 автоматични измервателни станции (АИС) за един ден:</p>	

<p>транспорт</p> <p>б) СО предприема призив към гражданите, използващи твърдо гориво за битово отопление, за преминаване, при възможност, към алтернативно отопление (когато е приложимо)</p> <p>в) СО предприема оросяване и допълнително машинно метене и миене, когато атмосферните условия позволяват</p> <p>д) Столичен инспекторат предприема извънредни проверки за контрол на промишлени, транспортни и битови източници за замърсяване с прахови частици</p> <p>е) Столичен инспекторат и дирекция "Общински строителен контрол" предприемат проверки на строителните обекти, генериращи емисии</p> <p>ф) Столична община създава организация за безплатно паркиране на МПС в буферните паркинги към станциите на метрото.</p> <p>г) Забрана за паркиране в основни улици и/или паркинги от зоните за платено паркиране или части от тях и/или затваряне на определени карета от улици на територията на СО, освен за живущите в тях, служебни автомобили или МПС със специален режим;</p>	<p>Мерки от а) до г) и</p> <p>е) Столична община създава организация за безплатно паркиране на МПС в буферните паркинги към станциите на метрото;</p> <p>ж) Кметът на Столичната община или упълномощено от него лице указва преустановяване на всякакви занимания на открито до ръководствата на всички учебни заведения на територията на Столичната община</p> <p>з) Въвежда се абонаментна карта за всички линии на обществения градски транспорт на територията на Столична община на цена от 1 лев - т. нар. "Зелен билет"</p> <p>При прилагане на мярката, "ЦГМ" ЕАД актуализира разписанията на линиите и намалява интервалите им по предварително одобрена схема на база проучените пътничкопотоци, с цел адекватно транспортно обслужване. СО компенсират "ЦГМ" ЕАД за направените във връзка с реализацията на тази мярка разходи с актуализация на бюджета за текущата година.</p> <p>Ефектът от въвеждането (брой продадени билети, промяна в поведението на хората) на т.нар. "Зелен билет" се комуникира публично - чрез профилите в социалните мрежи на Столична община, както и на сайта на Общината.</p>
---	--

НАСТОЯЩ ТЕКСТ	✘	ПРЕДЛОЖЕНА ПРОМЯНА	✓
<p>5. При реализиране на превишение на СДН на ФПЧ10 над 200 µg/m³ на поне две градски автоматични измервателни станции за един ден, могат да се предприемат, заедно или поотделно, следните мерки:</p> <p>а) СО предприема призив към гражданите да не използват МПС, а обществен</p>		<p>5. При прогноза за превишение или при реализиране на превишения на СДН на:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ФПЧ10 над 150 µg/m³ и/или - ФПЧ 2.5 над 75 µg/m³ <p>на поне 2 от 8 автоматични измервателни станции (АИС) за един ден:</p>	

<p>транспорт</p> <p>б) СО предприема призив към гражданите, използващи твърдо гориво за битово отопление, за преминаване, при възможност, към алтернативно отопление (когато е приложимо)</p> <p>в) СО предприема оросяване и допълнително машинно метене и миене, когато атмосферните условия позволяват</p> <p>д) Столичен инспекторат предприема извънредни проверки за контрол на промишлени, транспортни и битови източници за замърсяване с прахови частици</p> <p>е) Столичен инспекторат и дирекция "Общински строителен контрол" предприемат проверки на строителните обекти, генериращи емисии</p> <p>ж) Столична община създава организация за безплатно паркиране на МПС в буферните паркинги към станциите на метрото.</p> <p>з) Забрана за паркиране в основни улици и/или паркинги от зоните за платено паркиране или части от тях и/или затваряне на определени карета от улици на територията на СО, освен за живущите в тях, службени автомобили или МПС със специален режим;</p> <p>и) Въвежда се едnodневна абонаментна карта за всички линии на обществения градски транспорт на територията на Столична община на цена 1 лв - т.нар. "Зелен билет".</p>	<p>Мерки от а) до з) и</p> <p>и) Въвежда се безплатен градски транспорт на територията на Столична община (т.нар. "Бял билет");</p> <p>й) Забранява се движението на строителни машини и моторни превозни средства с технически допустима максимална маса над 3.5 тона на територия, определена по схема от Кмета на Столична община или упълномощено от него лице;</p> <p>к) Забранява се отоплението с твърдо битово гориво по план, одобрен от Кмета на СО или упълномощено от него лице и се извършват по минимум 50 извънредни проверки за нерегламентирано горене на ден по време на замърсяването от страна на Столичен инспекторат.</p> <p>При прилагане на мярка и), "ЦГМ" ЕАД актуализира разписанията на линиите и намалява интервалите им по предварително одобрена схема на база проучените пътничкопотоци, с цел адекватно транспортно обслужване. СО компенсира "ЦГМ" ЕАД за направените във връзка с реализацията на тази мярка разходи с актуализация на бюджета за текущата година.</p> <p>Ефектът от въвеждането (брой продадени билети, промяна в поведението на хората) на т.нар. "Бял билет" се комуникира публично - чрез профилите в социалните мрежи на Столична община, както и на сайта на Общината.</p>
---	---

НАСТОЯЩ ТЕКСТ	✘	ПРЕДЛОЖЕНА ПРОМЯНА	✓
<p>б. При прогноза или наличие на следните неблагоприятни метеорологични условия през зимния период - жълт код за мъгла и/или инверсия и/или безветрие и/или ниско атмосферно налягане и други, получена от НИМХ и/или други релевантни източници, водещи до задържане и натрупване на атмосферни замърсители в ниските слоеве на атмосферата, могат да</p>		<p>б. При прогноза или наличие на следните неблагоприятни метеорологични условия - жълт код за мъгла и/или инверсия и/или безветрие и други, информация получена от НИМХ и/или други релевантни източници, водещи до задържане и натрупване на атмосферни замърсители в ниските слоеве на атмосферата, следва да се предприемат, заедно или поотделно, минимум 3 мерки от а)</p>	

<p>се предприемат, заедно или поотделно, следните мерки:</p> <p>а) СО предприема призив към гражданите да не използват МПС, а обществен транспорт</p> <p>б) СО предприема призив към гражданите, използващи твърдо гориво за битово отопление, за преминаване, при възможност, към алтернативно отопление (когато е приложимо)</p> <p>с) СО предприема оросяване и допълнително машинно метене и миене, когато атмосферните условия позволяват</p> <p>д) Столичен инспекторат предприема извънредни проверки за контрол на промишлени, транспортни и битови източници за замърсяване с прахови частици</p> <p>е) Столичен инспекторат и дирекция "Общински строителен контрол" предприемат проверки на строителните обекти, генериращи емисии</p> <p>ф) Столична община създава организация за безплатно паркиране на МПС в буферните паркинзи към станциите на метрото.</p> <p>г) Забрана за паркиране в основни улици и/или паркинзи от зоните за платено паркиране или части от тях и/или затваряне на определени карета от улици на територията на СО, освен за живущите в тях, служебни автомобили или МПС със специален режим;</p> <p>h) Въвежда се еднодневна абонаментна карта за всички линии на обществения градски транспорт на територията на Столична община на цена 1 лв - т.нар. "Зелен билет".</p> <p>За прилагане на мярка 5. h) и 6. h) "ЦГМ" ЕАД актуализира маршрутното разписание, съобразно конкретните нужди на база пътничкопотоци. СО компенсира "ЦГМ" ЕАД за направените, във връзка с реализацията на тази мярка, разходи, с актуализация на бюджета за текущата година или през следващата календарна година.</p>	<p>до к), като се вземат предвид мерките с най-висока ефективност спрямо ситуацията.</p> <p>За прилагане на мярка з) или и) "ЦГМ" ЕАД актуализира разписанията на линиите и намалява интервалите им по предварително одобрена схема на база проучените пътничкопотоци, с цел адекватно транспортно обслужване. СО компенсира "ЦГМ" ЕАД за направените във връзка с реализацията на тези мерки разходи с актуализация на бюджета за текущата година.</p>
---	---

Мерките в настоящия Механизъм се въвеждат за период, определен от Кмета на Столична община, но за минимум от 2 поредни дни на база реалните и/или

прогнозни стойности за замърсяване на въздуха. Както е описано по-горе в мотивите, превишенията за 2023 година на база на предложените нови граници са в рамките на 25 дни. В 6 от дните са регистрирани нива над 101 µg/m³ за ФПЧ10 и над 51 µg/m³ за ФПЧ2.5. Спрямо границите, предложени в този доклад, това са високи нива и в тези 6 дни е щял да бъде пуснат зелен или бял билет. При средно 12 600 билета⁴, продадени на ден и компенсация от 60 стотинки (зелен билет) или 1 лев и 60 стотинки (бял билет) – потенциалната годишна компенсация към ЦГМ за мерките би била между 45 000 и 120 000 лева. Останалите оперативни мерки при превишаване на нивата на замърсяване не са свързани с допълнителен финансов ангажимент от страна на Столична община.

Мотиви по т. 5

Предлагаме да отпадне раздел I от Приложение №1, част от настоящия Механизъм. Причината е, че предложените постоянни мерки в настоящия раздел I противоречат и/или не са в съответствие с мерки, включени в други стратегически и нормативни документи. Основният стратегически документ на Столична община за качеството на въздуха е Комплексната програма за качеството на атмосферния въздух (КАВ). Описаните мерки и инвестиционни проекти там са водещи за политиката на СО за справяне с проблема. В тази връзка не е ясно как мерките в раздел I от Приложение №1, част от настоящия Механизъм, кореспондират с КАВ. Също така ролята на Механизма е да представлява оперативен документ с конкретни действия за превенция на високо замърсяване и при превишения на замърсяването на въздуха. Ето защо предлагаме отпадането на раздел I от Приложение №1, част от настоящия Механизъм.

Приложение:

[Проект на решение - Механизъм с оперативни мерки за намаляване замърсяването на въздуха на територията на СО.docx](#)

С уважение,

Емилия Ангелова
Общински съветник

Пламена Терзирадева – Велкова
Общински съветник

⁴ На база брой продадени билети “30 плюс” (един от най-популярните продукти на ЦГМ) за първите 6 месеца от 2024 година.

Симеон Ставрев
Общински съветник

Димитър Христов Петров
Общински съветник

Надежда Бобчева
Заместник-кмет "за
земяноползване"

04. 11.2024 г.
град София

СТОЛИЧНА ОБЩИНА СТОЛИЧЕН ОБЩИНСКИ СЪВЕТ

1000 София, ул. Московска №33, Тел: 02 93 77 591,

Уебсайт: council.sofia.bg

ПРОЕКТ!

РЕШЕНИЕ

№.....

на Столичния общински съвет

от/...../2024 г.

За: Изменение на „МЕХАНИЗЪМ с оперативни мерки за намаляване на замърсяването на въздуха на територията на Столична община“

Въз основа на чл. 17, чл. 20 и чл.21 от Закона за местно самоуправление и местна администрация и чл. 6, чл. 7 и чл. 10 от Правилника за организацията и дейността на Столичния общински съвет

СТОЛИЧНИЯТ ОБЩИНСКИ СЪВЕТ

РЕШИ:

1. Приема отпадането на раздел I в Приложение №1, част от Механизма.
2. Приема промяна в раздел II в Приложение №1, част от Механизма, съгласно Приложение 1, нерезделна част от настоящето решение.
3. Мерките в настоящия Механизъм се въвеждат за период, определен от Кмета на Столична община, но за минимум от 2 поредни дни на база реалните и/или прогнозни стойности за замърсяване на въздуха.
4. Възлага на заместник-кмета в направление "Дигитализация, иновации и икономическо развитие" на Столична община да създаде обща база данни, която включва следните източници на данни:
 - 1) 6 автоматични станции на ИАОС;
 - 2) Мобилна автоматична станция на Столична община;
 - 3) 2 автоматични измервателни станции по проекта LIFE-IP ACLEAN AIR;
 - 4) Наличните сензорни станции към гражданската инициатива AirBG.info, която включва около 500 броя сензора на територията на Столична община.

Общата платформа следва да интегрира съществуващите данни на една

от съществуващите дигитални платформи за качеството на въздуха, собственост на Столична община.

5. Възлага на заместник-кмета в направление "Дигитализация, иновации и икономическо развитие" на Столична община да предприеме последващи действия за автоматизиране на системата за известяване при завишения, както и разработването на прогнозен статистически модел, включващ всички съществуващи данни за качеството на въздуха на територията на Столична община.
6. Възлага на заместник-кмета в направление "Зелена система, екология и земеползване", съвместно с направление "Транспорт и градска мобилност", в рамките на 2 месеца от приемането на това решение да разработи и предложи за одобрение на Постоянната комисия по опазване на околната среда, земеделие и гори протокол за действие по прилагането на мерките в раздел II, който да включва:
 - а. План за активиране на мерките при установено надвишение, който да включва отговорни лица, процес по прилагане на мерките и процес по измерване на въздействието и адаптация, при необходимост;
 - б. Предварителна схема с включени улици за допълнително миене и метене при надвишени норми за изпълнение на мярка 2.в.
 - в. Предварителна схема с включени улици за забрана движението на строителни машини и моторни превозни средства с технически допустима максимална маса над 3.5 тона за изпълнение на мярка 5.й.
 - г. Предварително одобрен план за забрана използването на твърдо битово гориво за изпълнение на мярка 5.к.
7. Възлага на заместник-кмет по направление "Транспорт и градска мобилност", съвместно с Център за градска мобилност, в рамките на 2 месеца от приемането на това решение да разработи и предложи за одобрение на Постоянната комисия по опазване на околната среда предварителна схема за актуализирани разписания на линиите на градския транспорт и намаляване интервалите им с цел изпълнение на мерки 4.з. и 5.и., както и механизъм за компенсация от страна на Столична община към Център за градска мобилност.
8. Възлага на направление "Зелена система, екология и земеползване" да представя – всеки месец (през периода ноември – март) и на всеки 6 месеца през останалата част от годината – кратък отчет на Постоянната комисия по опазване на околната среда, земеделие за нивата на замърсяване и изпълнението на заложените оперативни мерки в този Механизъм с цел по-бърза адаптация.

II. Мерки, свързани с прилагане на ограничения при прогноза за превишение на средно-денонощните пределни дневни норми (СДН) на фини прахови частици ФПЧ10 и ФПЧ 2.5, както и на съгласно действащата към момента законодателна рамка или при реализиране на превишения:

1. При прогноза за СДН на ФПЧ10 до 45 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ и на ФПЧ 2.5 до 15 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ на поне 7 от 8 автоматични измервателни станции (АИС): не се предприемат действия, тъй като нормата е спазена.
2. При прогноза за превишение или при реализиране на превишения на СДН на: ФПЧ10 от 46 до 75 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ и/или ФПЧ 2.5 от 16 до 37.5 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ на поне 2 от 8 автоматични измервателни станции (АИС) за един ден:
 - а. СО информира гражданите да не използват автомобили, а обществен транспорт;
 - б. СО информира гражданите, използващи твърдо гориво за битово отопление, да преминат към алтернативно отопление и предупреждава за извънредни проверки и засилен контрол на незаконно горене;
 - в. СО увеличава с 15% на машинното метене и миене освен в случаи на неблагоприятни метеорологични условия като снеговалеж, дъжд и/или граду си под 0. Графикът на дейностите се публикува на сайта на СО и на отделните районни администрации, в които се планират дейностите;
 - г. Столичният инспекторат, КАТ и Общинска полиция предприемат извънредни проверки за контрол на промишлени, транспортни и битови източници на замърсяване с прахови частици.
3. При прогноза за превишение или при реализиране на превишения на СДН на: ФПЧ10 от 76 до 100 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ и/или ФПЧ 2.5 от 38 до 50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ на поне 2 от 8 автоматични измервателни станции (АИС) за един ден:
 - а. Същата като 2.а;
 - б. Същата като 2.б;
 - в. Същата като 2.в;
 - г. Същата като 2.г;
 - д. Столичният инспекторат и Дирекция "Общински строителен контрол" предприемат поне 50 извънредни проверки на строителните и други замърсяващи обекти, в рамките на деня.
4. При прогноза за превишение или при реализиране на превишения на СДН на: ФПЧ10 от 101 до 150 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ и/или ФПЧ 2.5 от 51 до 75 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ на поне 2 от 8 автоматични измервателни станции (АИС) за един ден:
 - а) Същата като 3.а;

- б) Същата като 3.б;
- в) Същата като 3.в;
- г) Същата като 3.г;
- д) Същата като 3.д;
- е) Столична община създава организация за безплатно паркиране на МПС в буферните паркинзи към станциите на метрото;
- ж) Кметът на Столичната община или упълномощено от него лице указва преустановяване на всякакви занимания на открито до ръководствата на всички учебни заведения на територията на Столичната община;
- з) Въвежда се абонаментна карта за всички линии на обществения градски транспорт на територията на Столична община на цена от 1 лев – т. нар. "Зелен билет";
 - i. При прилагане на мярката, "ЦГМ" ЕАД актуализира разписанията на линиите и намалява интервалите им по предварително одобрена схема на база проучените пътничкопотоци, с цел адекватно транспортно обслужване;
 - ii. СО компенсира "ЦГМ" ЕАД за направените във връзка с реализацията на тази мярка разходи с актуализация на бюджета за текущата година;
 - iii. Ефектът от въвеждането (брой продадени билети, промяна в поведението на хората) на т.нар. "Зелен билет" се комуникира публично – чрез профилите в социалните мрежи на Столична община, както и на сайта на Общината.

5. При прогноза за превишение или при реализиране на превишения на СДН на: ФПЧ10 над 150 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ и/или ФПЧ 2.5 над 75 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ на поне 2 от 8 автоматични измервателни станции (АИС) за един ден:

- а) Същата като 4.а;
- б) Същата като 4.б;
- в) Същата като 4.в;
- г) Същата като 4.г;
- д) Същата като 4.д;
- е) Същата като 4.е;
- ж) Същата като 4.ж;
- з) Същата като 4.з;
- и) Въвежда се безплатен градски транспорт на територията на Столична община (т.нар "Бял билет");
 - i. При прилагане на мярката, "ЦГМ" ЕАД актуализира разписанията на линиите и намалява интервалите им по предварително одобрена схема на база проучените пътничкопотоци, с цел адекватно транспортно обслужване;

- ii. СО компенсира "ЦГМ" ЕАД за направените във връзка с реализацията на тази мярка разходи с актуализация на бюджета за текущата година.
 - iii. Ефектът от въвеждането (брой продадени билети, промяна в поведението на хората) на т.нар. "Бял билет" се комуникира публично - чрез профилите в социалните мрежи на Столична община, както и на сайта на Общината.
- й) Забранява се движението на строителни машини и моторни превозни средства с технически допустима максимална маса над 3.5 тона на територия, определена по схема от Кмета на Столична община или упълномощено от него лице;
- к) Забранява се отоплението с твърдо битово гориво по план, одобрен от Кмета на СО или упълномощено от него лице и се извършват по минимум 50 извънредни проверки за нерегламентирано горене на ден по време на замърсяването от страна на Столичен инспекторат.

III. (Нов - Решение № 855 по Протокол № 66 от 6.12.2018 г.) Мерки, свързани с неблагоприятни метеорологични условия, водещи до задържане и натрупване на атмосферни замърсители в ниските слоеве на атмосферата:

1. При прогноза или наличие на следните неблагоприятни метеорологични условия - жълт код за мъгла и/или инверсия и/или безветрие и други, информация получена от НИМХ и/или други релевантни източници, водещи до задържане и натрупване на атмосферни замърсители в ниските слоеве на атмосферата, следва да се предприемат, заедно или поотделно, минимум 3 мерки от 2.а. до 5.к., като се вземат предвид мерките с най-висока ефективност спрямо ситуацията.
2. За прилагане на мярка 4.з. или 5.и. "ЦГМ" ЕАД актуализира разписанията на линиите и намалява интервалите им по предварително одобрена схема на база проучените пътничкопотоци, с цел адекватно транспортно обслужване. СО компенсира "ЦГМ" ЕАД за направените във връзка с реализацията на тези мерки разходи с актуализация на бюджета за текущата година.

Настоящото решение е прието на заседание на Столичния общински съвет, проведено на 2024 г., Протокол №, точка от дневния ред по доклад № и е подпечатано с официалния печат на Столичния общински съвет.

**Председател на Столичния
общински съвет:**

/...../

Цветомир Петров